

TEHNIKA I INFORMATIKA U OBRAZOVANJU

3. Internacionalna Konferencija, Tehnički fakultet Čačak, 7–9. maj 2010.

TECHNICS AND INFORMATICS IN EDUCATION

3rd International Conference, Technical Faculty Čačak, 7–9th May 2010.

UDK: 004:371.3

Stručni rad

POWERPOINT PREZENTACIJE U UČENJU ENGLESKOG KAO STRANOG JEZIKA

Ivana Krsmanović¹

Rezime: Metodološke preporuke za učenje engleskog kao stranog jezika u prvi plan stavljaju zahtev da teacher talking time u nastavnom procesu uvek bude značajno manje nego student talking time, tačnije, da odnos vremena koje studenti i nastavnik koriste za govor, ide u korist studenata. Korišćenje PowerPoint prezentacija kao poželjnog segmenta u učenju jezika, u tom smislu pokazuje brojne prednosti. Za razliku od sve manje popularnih testova kojima se najčešće ocenjuje uspešnost savladavanja gradiva, način rada kroz prezentovanje neke teme angažuje sve jezičke kompetencije govornika i razvija integrisane akademske veštine. Osim toga, evaluacija napretka studenata za nastavnika postaje zadovoljstvo, a rezultati su bolji u odnosu na pisana testiranja.

U radu su izložena konkretna iskustva iz primene PP prezentacija u radu na predmetu Poslovni engleski jezik 1, u VŠTSS Čačak, na tri studijska programa u školskoj 2009/10. godini.

Ključne reči: prezentacije, engleski jezik, kompjuterski potpomognuto učenje (CALL)

POWERPOINT PRESENTATIONS IN THE ESL ACQUISITION

Summary: Methodological recommendations for ESL acquisition foster the demand for less teacher talking time than student talking time in the teaching process, i.e. the amount of time that is used for speech should be bigger with students, not teachers. Using PowerPoint presentations as a needed tool in the language learning has many advantages.

Unlike the least popular written tests which are often used to grade students' success in studying, this method of work – presenting a topic to the peers, helps activate all language competences and develop integrated academic skills. Besides, the evaluation of the students' improvement becomes a pleasant task for the teacher, and the results are much better than with the written tests.

This paper deals with the actual experiences and results of the PowerPoint application in the Business English Language 1 teaching, as a part of the 2009/10. curriculum.

Key words: presentations, the English language, computer assisted learning (CALL)

¹ Mr Ivana Krsmanović, prof.engl. jezika, Visoka škola tehn.strukovnih Studija Čačak, Svetog Save 65, E-mail: ivana.krsmanovic@vstss.com

1. UVOD

Kompjuteri i informacione tehnologije novog doba kod dobrog dela nastavničke populacije još uvek predstavljaju izvor straha i nesigurnosti zbog nepoznatog, iako postoje značajni pomoci u primeni računara u učenju engleskog jezika – specijalizovani web sajtovi, blogovi, rečnici, translatore, onlajn časopisi, kursevi i slično. Dominacija engleskog jezika u odnosu na onlajn resurse za učenje drugih jezika je apsolutna i svakodnevno se umnožava svežim i inovativnim sadržajima.

Renomirani izdavači udžbenika i nastavnih učila za engleski jezik (među kojima prednjače Oxford University Press i Cambridge University Press), u poslednjoj deceniji naročito posvećuju pažnju pripremi programa koji se usvajaju putem interaktivne nastave, uz korišćenje modernih tehnologija, pa se uz obavezni audio CD sve više kurseva obogaćuje video materijalima, multimedijama, interaktivnim belim tablama (IWB) i mnogobrojnim sličnim dodacima. Naravno, za uspešno korišćenje i primenu ovih učila u nastavi potrebni su obuka i puno sati individualne pripreme, pa se većina nastavnika radije odlučuje za tradicionalni vid nastave. Zemlje u razvoju su, ipak, institucionalno nametnule školskim i visokoškolskim ustanovama da modernizuju školsku opremu i obuče kadar da istu maksimalno koriste, a prva istraživanja pokazuju pozitivne efekte primene računara u učenju stranog jezika.

Upotreba PowerPoint prezentacija u učenju engleskog kao stranog jezika jedna je od najznačajnijih i najraznovrsnijih primena informacionih tehnologija u obrazovanju 21. veka. Pored sve uobičajenije upotrebe Interneta, onlajn resursa, četova i sličnih aplikacija u nastavi i učenju engleskog kao stranog jezika, PowerPoint prezentacije se javljaju kao još jedan način korišćenja novih tehnologija u cilju efikasnijeg savladavanja jezika. Budući da je veći deo studentske populacije upoznat sa upotrebom i mogućnostima ovakvog programa, i da se veoma sigurno oseća pri korišćenju dobrog dela kompjuterskih aplikacija, iskoristiti privrženost mladih tehnologiji zapravo znači "govoriti njihovim jezikom".

Opravdanost ove upotrebe je još veća ako se ima u vidu da pored jezičkih veština (speaking, reading, listening, writing), studenti ujedno ovladavaju i ostalim integrisanim akademskim veštinama. Iskustvo i praksa koje stiču u ovakvom vidu rada od višestruke je koristi za posao kojim će se baviti po završetku studija – poslovno okuženje današnjice diktira lične i profesionalne sposobnosti – višnu upotreba računara, stručna znanja iz oblasti za koju se školuju, i poznavanje engleskog jezika kao neophodnog medijuma za poslovnu saradnju.

2. ZAŠTO BOLJE PAMTIMO VIZUELNO?

Ako se malo više udubimo u problematiku usvajanja znanja i istraživanja koja se bave vidovima učenja sa ciljem da se pronađe najefikasniji način, videćemo da se većina statistika slaže u jednom – bolje pamtimo ako nam se nešto predstavi vizuelno.

Vizuelne predstave pojmova su isticanje suštine onog što je rečeno i pružanje nedvosmislene slike koja pojačava značenje i razumevanje. Iako se u psihologiji učenja razlikuje više tipova učenja (audio, vizuelno, kinestetičko), postoji opšte slaganje da svaka osoba poseduje sposobnost vizuelnog učenja i da je vizuelna dimenzija pamćenja prisutna i do izvesne mere razvijena kod svakog od nas.

Istraživanja pokazuju da tri dana nakon prezentacije nekog sadržaja, pamćenje tog sadržaja

je 6 puta veće ako je prezentacija bila vizuelna a ne samo auditorna (sl.1).

Od svih stimulansa koje dobijamo iz okruženja, 75% primamo putem vizuelne recepcije. Svakako je preporuka da treba iskoristiti ovu, svima rođenjem datu prednost, i unaprediti pamćenje i učenje korišćenjem adekvatnih vizuelnih sadržaja. Dostupnost raznovrsnih vizuelnih izvora koji su prisutni u savremenom društvu (televizija, Internet, filmovi), a gde se javlja engleski jezik kao dominantan u odnosu na druge, u velikoj meri doprinose usvajanju jezika. Zbog toga što najčešće ne sadrži primamljiv vizuelan sadržaj, knjige, udžbenici i sličan pisani materijal manje su omiljen način usvajanja jezika iako su svakako nosioci gramatički ispravnog i komunikativno raznovrsnog jezika.

Slika 1: Procenat zapamćenog nakon 72 sata

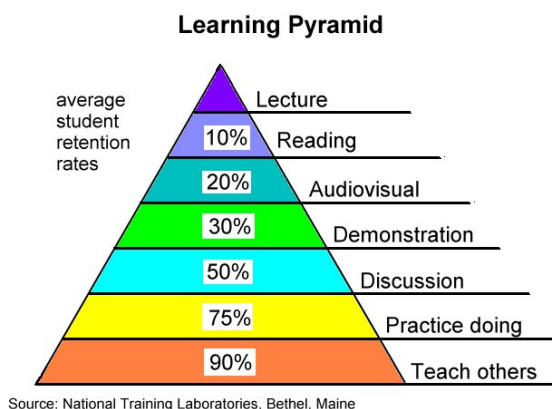
3. ZAŠTO POWERPOINT- ILI LEARNING BY DOING

Istraživanja pokazuju da ljudi pamte 10 % onoga što pročitaju, 20% onoga što čuju, 30% onoga što vide, 50% onoga što vide i čuju, a 90% onoga što vide, *čuju i rade, ili objašnjavaju drugima*. Ovaj poslednji podatak upućuje nas na ono što treba da bude glavni metodološki način u nastavi jezika – dati studentima da sami pripreme i prezentuju drugima neki nastavni segment.

PowerPoint, kao najpopularniji i najjednostavniji program koji se u usmenim prezentacijama koristi, a koji je relativno dostupan svima, nameće se kao adekvatno vizuelno pomagalo u nastavi jezika. Kod mladih koji uče strani jezik, potreba za takvim pomagalom je još naglašenija nego kod nastavnika – nastavnik će se lako snaći i ako na raspolaganju ima samo tablu i kredu – za studenta je PowerPoint neophodan kao nesumnjivi centar pažnje prisutnih (time se značajno umanjuje nervoza govornika inače prisutna pri usmenim obraćanjima većem broju prisutnih) ali je ujedno i rekvizit koji će pomoći ako govor zataji (čime se postiže veća sigurnost u sebe).

Za one koji su kreativniji i vredniji, PowerPoint pruža mnogobrojne mogućnosti da se u prezentaciju uključi humor (putem slika) ili na drugi način doprinese angažovanju slušaoca. Govor, koji prati vizuelnu prezentaciju, nije time prenaplašen, pa je njegova upotreba prirodanija, tečnija, svrsishodnija. Jezik postaje ono što treba da bude – sredstvo komunikacije u cilju prenošenja poruke, a ne sam sebi cilj.

Osim toga, koristiti računare, gedžete i informacione tehnologije modernog doba, zapravo znači približiti se mladima i simulirati savremen život. Naglašava se da studenti treba da "uče o tehnologiji, da uče putem tehnologije i da uče o tehnologiji"[2]. Obezbeđivanjem raznovrsnih perspektiva za učenje jezika i upotunjavanjem iskustva, studentima se daje prilika da tehnologiju koriste i da u tom smislu razviju neophodne veštine. Ne može biti savremenog obrazovanja bez osavremenjavanja nastave i metoda učenja.

Slika 2: Piramida učenja

Iako ne postoje konkretni dokazi da korišćenje kompjuterske tehnologije razvija sve jezičke veštine, većina studenata koji su anketirani pokazali su entuzijazam i pozitivan odnos prema ideji da studenti koriste računar u nastavi jezika. Riter [6], na primer, navodi da 92% ispitanih studenata više voli da usvaja nov vokabular koristeći neki kompjuterski program jer smatraju da je to "dobra zabava"; a "88% ispitanika smatra da je to dobra dodatna metoda u tradicionalnom učenju novih reči". U ovoj studiji se takođe navodi da je nivo nervoze kod studenata koji uče uz korišćenje računara znatno niži, i da su aktivni učesnici u takvom procesu učenja.

Svakako, entuzijazam studenata da koristeći računar uče i jezik, nužno ne znači da se najkvalitetnije moguće učenje i odvija. Student može, na primer, reći "Moj engleski se znatno popravio putem pisanja imejla sa prijateljima", a da zapravo nije svestan da je pri tom jezik koristio na gramatički, pravopisno ili semantički netačan način. Ipak, verovatnoća da će, usled emocionalno podsticajne komunikacije i socijalno prijatne dimenzije koju ona pruža taj isti student sve više usvajati *ispravan* jezik, veoma je velika. "Učenje se dešava – možda ne bez napora, ali svakako voljno," [4].

Tako je implementacija *kompjuterski potpomognutog učenja jezika* ili CALL (Computer assisted Language Learning) u nastavni program današnjice imperativ.

Vots napominje da je model usmeravanja studenata koji se fokusira na potrebe i ciljeve onoga koji jezik uči mnogo korisniji od onoga koji se bazira na upotrebi tehnologije koja nema takvu svrhu [7]. Šta više, tehnologija koja se kombinuje sa smislenom interakcijskom svrhom (*meaningful interactional purposes*) treba da se koristi jer unapređuje pozitivnu i motivacionu sredinu za studenta [3].

Najveći broj istraživanja iz oblasti primene računara u nastavi engleskog jezika vezan je za razvijanje potencijala tehnologije u cilju efikasnog savladavanja gradiva. Korišćenje računara kao medijuma ili sredstva za učenje, kako ta istraživanja pokazuju, doprinosi povećanju: a) samopouzdanja učenika, b) stručne spremnosti, c) jezičke pismenosti, i d) sveukupnih akademskih veština [6]. Šta više, koristi koje učenik ima od multimedija, Interneta i raznih oblika učenja na daljinu su velike; interaktivna dimenzija tehnologija

omogućava brzu povratnu informaciju (*feedback*) o napredovanju studenta i znatno povećava učeničku samostalnost u učenju (*learner's autonomy*). Simulacija realnih životnih situacija putem združenih audio i video sadržaja u prezentacijama obezbeđuje autentični kulturni kontekst koji je od velikog značaja za učenje jezika.

4. ISKUSTVA I REZULTATI

Poslovni engleski jezik 1, kao predmet na drugoj godini studija na mašinskom, grafičkom i odseku za menadžmet, koncipiran je tako da forsira i aktuelizuje znanja engleskog jezika potrebna za poslovno radno okruženje. Pošto su u prvoj godini studija odslušali Engleski jezik 1 i 2, studenti su već ovladali osnovnim jezičkim strukturama i poseduju srednju i srednju-višu (intermediate i upper-intermediate) jezičku kompetenciju.

Kao jedan od zadataka za ocenjivanje (umesto nepopularnih testova) postavljen je zahtev da studenti (u parovima ili grupama po troje) pripreme prezentaciju na odabranu temu. Vremenski okvir koji je postavljen za izradu bio je tri nedelje, a glavni zahtev nastavnika fokusirao se na aktuelnosti, zanimljivosti i poučnosti takve prezentacije. Prezentacija u trajanju od 10-15 minuta na pripremljenu temu, morala je sadržati sve elemente dobrog izlaganja (uvod, razrada, zaključak, pitanja publike) i uključiti sve prezentere iz jedne ekipe. Tri nastavna časa posvećena su obradi prezentacija i detaljima koji će im, tokom izrade, biti od koristi.

Za uspešnost izvođenja studenti su nagrađeni sa maksimalno 24 boda (pojedinačna evaluacija), od čega se sa 10 bodova ocenjuje sadržaj i kvalitet prezentacije, a sa još 14 izvođenje (specifikovano po elementima; jasnoća govora, dikcija, ponašanje i gestovi, uticaj na publiku i slično).

Studentima je ponuđena lista od 30 tema koje obuhvataju tri područja interesovanja – poslovni svet i relevantne teme, informacione tehnologije i relevantne teme, i usko-stručne teme (grafičko inženjerstvo, mašinstvo, menadžment). Prihvaćene su i one teme koje su nastale na njihov predlog, kao modifikacija ponuđenih ili njihova lična interesovanja.

Na odseku za menadžment najviše je bilo tema iz oblasti veštine menadžmenta – etike u biznisu, tipova menadžerstva, komunikacionih veština, upravljanje vremenom i slično.

Studenti grafičke struke su se većinom odlučivali za prezentacije sa usko-stručnim tematikama. Od 12 prezentacija samo dve su se bave poslovnim temama a ostalih 10 su obrađivale oblasti tehnologije, dizajna, istorije štamparstva, brendova, logoa, materijala, boja, štamparskih postupaka.

Na mašinskom odseku zapažene su najraznovrsnije teme; 4 su imale za temu biznis i liderstvo uopšte; 4 su se bavile usko mašinskom strukom, 2 prezentacije su bile predstavljanje uspešnih domaćih kompanija, a najveći broj prezentacija bavio se informacionim tehnologijama – imejl, veb dizajn, digitalne slike, kompjuterske greške i virusi, štampači, zanimanja u informatici.

Rezultati govore sledeće; pripremljeno je i izvedeno 47 prezentacija na tri odseka. U pripremi i izvođenju prezentacija, na sva tri odseka učestvovalo je 124 studenta. Od toga na grafičkom odseku 39, na mašinskom 54 a na odseku za menadžment 31. Još pet studenata (4 sa mašinskog, 1 sa grafičkog i 1 sa menadžmenta) prijavilo se za izradu ovog zadatka ali su zbog bolesti ili drugih razloga odustali. Svi studenti su ispoštovali zadati vremenski

okvir za izradu i prezentovali pripremljen sadržaj u jednom danu. Na danu zakazanom za prezentacije (Presentation Day), pored prezentera bilo je studenata sa drugih odseka i drugih godina studija koji su činili dobar deo publike i podsticaj za diskusiju.

Ukupan broj osvojenih bodova je sledeći: grafički odsek 541, menadžment 478, mašinski 892; što po studentu u proseku iznosi 14,23 za grafiku, 15,41 za menadžment i 16,51 za mašinski odsek.

Ukupan prosečan broj osvojenih bodova na sva tri odseka je 15,41 što je 64% uspešnosti u odnosu na moguć maksimalan broj bodova.

Ako čitavu aktivnost ne posmatramo kroz brojke, koje su svakako relevantne ali ne i jedino merilo uspešnosti rada, zaključci su sledeći:

- oko 150 studenata je učestvovalo u Danu Prezentacija; kao prezenteri i publika svi su bili uključeni u proces i stekli nova znanja i veštine,
- studenti su pričali na engleskom jeziku čitavih 15 minuta (bez pomoći nastavnika (*unaided speaking*) simulirajući realnu životnu situaciju i koristeći stručan engleski jezik,
- velika raznovrsnost ponuđenih tema obogatila je Dan Prezentacija – prezenteri su postali odlično informisani u toj oblasti, prisutni su naučili nešto novo,
- grupni rad omogućio je veću učeničku samostalnost (*learner's autonomy*) – timovi su sami odradili pripremu, istraživanja, organizaciju i izvođenje,
- obrnuta nastavna situacija (nastavnik sluša, student predaje) doprinela je većoj motivisanosti studenata, ozbiljnosti, fokusiranoj i detaljnoj pripremi, upravljanju vremenom i kompjuterskom opremom,
- prezenteri su bili aktivno uključeni u spontane diskusije u kojima su publici odgovarali na pitanja,
- korektivna dimenzija (*feedback*) je takođe bila zadovoljena; prezenteri su naučili da prime konstruktivnu kritiku a evaluatori da daju nepristrasne ocene;
- prezenteri su svojom pojavom, načinom oblačenja i ponašanja dali ovom danu ozbiljnost i svečanost, pa je i društveno poželjan aspekt bio prisutan.

5. ZAKLJUČAK

Učenje stranog jezika je multidimenzionalni društveni i kulturni fenomen koji upotrebom savremene tehnologije postaje još raznovrsniji i tako uključuje veliki broj društvenih interakcija. Kompleksni individualni i društveni faktori oblikuju proces učenja i utiču na stepen uspešnosti usvajanja, a kompjuterski potpomognuto učenje jezika (CALL) olakšava i obogaćuje taj proces.

PowerPoint prezentacije, kao aktuelno tehnološko vizuelno pomagalo koje je mladima blisko i lako za upotrebu, predstavlja efikasan način da studenti unaprede znanje engleskog jezika. Samostalnost u radu učenika, angažovanost, forsiranje akademskih veština, priprema, timski rad, korišćenje stručnog vokabulara, prednosti su ovakvog načina rada u odnosu na tradicionalno, pismeno učenje i testiranje. Istraživanje izvršeno na Visokoj tehničkoj školi Čačak koje je obuhvatilo 124 studenta druge godine studija pokazuje zadovoljavajući stepen uspešnosti izvođenja prezentacija – 64% .

Simulacija realne životne situacije u kojoj će biti potrebno da se jezik govori, a ne rešava kao test, uz pomoć PP prezentacija predstavlja koristan kontekst za dalje napredovanje studenata u profesionalnom životu.

6. LITERATURA

- [1] Bailey, J. (1996). Teaching about technology in the foreign language class. *Foreign Language Annals*, 29(1), 82-90.
- [2] Bruce, B. (1998). Dewey and technology. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 42(3), 222-26.
- [3] Chávez, R. (1990). The development of story writing within an IBM writing to read program lab among language minority students: Preliminary findings. *Computers in the Schools*, 7(1/2), 121-144.
- [4] Donaldson, R. P., & Morgan, L. Z. (1994). Making the most of scarce resources: A small college language department's experiences with HyperCard. *CALICO Journal*, 11(4), 41-60.
- [5] Dudeney, Gavin & Hockly, Nicky. (2007). *How to teach English with Technology*, Pearson Longman.
- [6] Dunkel, P. (1999). Considerations in developing or using second/foreign language proficiency computer-adaptive tests. *Language Learning and Technology*, 2(2), 77-93. Retrieved February 13, 2001 from the World Wide Web: <http://llt.msu.edu/vol2num2/article4/index.html>.
- [7] Ritter, M. (1993). "That's us! A book about ourselves" An EFL project with intermediate learners, incorporating the computer as a tool. *CALICO Journal*, 10(4), 57-69.
- [8] Watts, N. (1997). A learner-based design model for interactive multimedia language learning packages. *System*, 25(1), 1-8.
- [9] <http://www.citejournal.org/vol1/iss1/currentissues/english/article1.pdf>
- [10] <http://www.englishclub.com/speaking/presentations.htm>
- [11] <http://www.public-speaking.org/public-speaking-articles.htm>